

Koetoiminta ja käytäntö

Liite 19.3.2007 64. vuosikerta Numero 1 Sivu 17

Petopunkit tehoaineeksi mansikkapunkin torjuntaan

Sanna Kauppinen ja Tuomo Tuovinen, MTT

Mansikkapunkki löytää aina tiensä mansikkakasvustoon. Se näivettää kasvuston ja pienentää satoja huomaamatta. Torjunta-aineita on syytä käyttää harkiten. Yksi torjuntavaihtoehto ovat petopunkit, jotka toimivat luomun lisäksi myös tavanomaisessa tuotannossa.

Parhaat aseet mansikkapunkin torjuntaan ovat puhtaat taimet, uusi lohko riittävän kaukana vanhoista mansikkamaista, elinvoimainen kasvusto sekä viljelytoimenpiteiden ja poiminnan aikainen hygienia. Taimet voidaan puhdistaa mansikkapunkteista lämminvesikäsitteilyllä. Näillä keinoilla voidaan selvitä parikin vuotta ilman tarvetta mansikkapunkin torjuntaan.

Mansikkapunkki elää avautumattomien lehtien laskoksissa, minkä vuoksi sen sataprosenttinen torjuminen on niin kemiallisilla kuin biologisilla keinoilla käytännössä mahdotonta. Punkkien imentävioitus loppukesällä heikentää kukka-aiheiden muodostusta, ja vioituksen vaikutus seuraavan vuoden satoon voi olla 30–50 prosenttia. Jos kasvusto oireilee jo kukinnan aikana, punkkien määrä on ylittänyt taloudellisen torjunnan kynnyksarvon ja vaikutus satoon on suuri.

Kemiallinen torjunta tappaa myös petopunkin

Petopunkkien avulla tehtävä torjunta on aloitettava jo silloin, kun kasvustossa ei vielä näy oireita mansikkapunkteista. Mitä pienemmän mansikkapunkkipopulaation kimppuun petopunkit pääsevät, sitä paremmin mansikkapunkit pysyvät kurissa. Pahoin saastuneelle lohkolle petopunkteja ei kannata enää levittää. Kasvustosta kerätyn suppulehtinäytteen (100 kpl/lohko) voi tutkituttaa MTT:n Kasvinsuojelupalvelussa, joka analysoi näytteet ja antaa torjuntaohjeita.

Kaikki mansikalla käytettävät hyönteistorjunta-aineet ovat vahingollisia petopunkteille. Niitä onkin käytettävä ennen petopunkkien levitystä. Varo aika torjunta-aineen käytöstä petopunkkien levitykseen vaihtelee tehoaineen mukaan. Vihannespunkin torjuntaan hyväksytyille valmisteille varo aikasuositus on yksi vuorokausi. Pyreteroidien (Fastac, Kestac, Sumi-Alpha, Karate) ja metiokarbin (Mesurol) ruiskutuksen jälkeen varo aika on peräti kuusi viikkoa, atsinfossimetyyliin (Gusation) ja malationin jälkeen 4 - 5

viikkoa ja pyretriinin (Bioruiskute S) jälkeen viikon. Kasvitautien torjuntaan tarkoitettut valmisteet ovat petopunkeille lähes haitattomia, joten esimerkiksi hometorjunnat voi suorittaa, vaikka petopunkkeja olisikin kasvustossa.

Aloita torjunta hyvissä ajoin

Petopunkit on hyvä levittää mansikkakasvustoon jo kukinnan aikana. Näin niillä on aikaa sopeutua pelto-olosuhteisiin ja lisääntyä ennen normaalisti elokuuhun ajoittuvaa mansikkapunkkihuippua. Harson käyttö keväällä voi tosin aikaistaa mansikkapunkin kehitystä kahdellakin viikolla. Pyretroidien käyttö nälvikkäiden, vattukärsäkkään tai luteiden torjuntaan siirtää petopunkkien levityksen usein vasta heinäkuun alkuun. Silloinkin petopunkkitorjunnalla on vielä vaikutusta, etenkin jos ei tehdä Mesuroi-ruiskutuksia.

Hyönteistuholaisten tarkkailuun perustuva torjunnan aikaistaminen tapahtuvaksi useita viikkoja ennen kukintaa helpottaa tilannetta. Jos lohkolla selvittää monta vuotta ilman hyönteisten kemiallista torjuntaa, kasvustoon voi ilmaantua mansikkapunkkeja kurissa pitäviä luontaisia petopunkkilajeja, sillä biologisessa torjunnassa käytetyt lajit eivät kokemusten mukaan häiritse kotimaisten petopunkkien lisääntymistä.

Petopunkkisekoituksella vakautta torjuntaan

Potkua marjan- ja omenanviljelyyn Etelä-Savossa -hanke on hionut petopunkkitorjunnan toimintaohjeita peltomittakaavassa kolmen kesän ajan kymmenellä tilalla. Petopunkkien käytön epävarmuustekijöitä ovat muun muassa sääolosuhteet: kylmyys aiheuttaa petopunkkien lisääntymisen hidastumista ja kuivuus voi heikentää niiden tehoa. Kokeissa käytetty kahden petopunkin (*Amblyseius cucumeris* ja *Neoseiulus barkeri*) sekoitus saattaa parantaa säänkestävyyttä, sillä petopunkkien ominaisuuksissa on eroja. Mansikalta löydettyjen uusien, oloihimme paremmin sopeutuneiden ja talven yli säilyvien petopunkkilajien käyttöönottoa tutkitaan parhaillaan.

Lisätietoja: sanna.kauppinen@mtt.fi
puh. 040 750 4788

kuva: Sanna Kauppinen

Virvoitusjuomapullosta syntyy halpa ja kätevä petopunkkien levityslaite.

